

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/20/2019
Identifikačné číslo spisu: 4617010646
Dátum vydania rozhodnutia: 19.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4617010646.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martiny Zeleňakovej na neverejnom zasadnutí konanom 19. novembra 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného S. G., pre pokračovací zločin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 4 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 2To/47/2018 z 27. júna 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného S. G. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 1T/62/2017 z 18. apríla 2018 bol obvinený S. G. uznaný vinným zo spáchania zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od 26. novembra 2016 do 8. marca 2017 v Y. na ul. D. Z. č. XXXX/X v byte č. XX spôsobil nielen pod vplyvom alkoholu, ale aj v triezvom stave, fyzické a psychické utrpenie blízkej osobe, a to priateľke S. Z., nar. XX. Z. XXXX, trvale bytom X., I. XXX/X a to tak, že jej vulgárne nadával „debilča, piča, kurva, jebnutá, že keď príde domov, tak jej najebe ako chlapovi a iné vulgárne nadávky“, sácal do nej, fyzicky ju napádal, tak že jej dal dve rany päťou do hlavy do tvárovej časti oblasti slúch, ťahal ju za ruky po zemi, hodil po nej mobilný telefón, ktorým ju trafil do chrbta, vyhrážal sa jej, že podpáli jej otcovi a sestre osobné motorové vozidlo, odopieral jej styk s rodičmi a rodinou, pričom naposledy ju fyzicky napadol dňa 8. marca 2017, kedy ju bil rukami po rôznych častiach hlavy, pričom toto konanie obvineného prežívala poškodená S. Z. úzkostne, jednak situačne - pri obave z ohrozenia seba i dcéry, ako i anticipačne - s možným uskutočnením jeho vyhrážok svojho priateľa.

Za to bol obvinenému podľa § 208 ods. 1 Tr. zák. za nezistenej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Tr. zák. a zistenej prit'azujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák., postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov a podľa § 48 ods. 2 Tr. zák. súd

obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Nitre rozsudkom pod sp. zn. 2To/47/2018 z 27. júna 2018 tento zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Tr. por. v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvineného S. G. zo spáchania pokračovacieho prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zák. a § 127 ods. 4 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 26. novembra 2016 v ranných hodinách v Y. na ul. D. Z. č. XXXX/X v byte č. XX fyzicky napadol svoju priateľku S. Z., nar. XX. Z. XXXX, trvale bytom X., I. XXX/X a to tak, že sácal do nej a dal jej dve rany päťou do hlavy, do tvárovej časti v oblasti slúch, ťahal ju za ruky po zemi, čím jej spôsobil hematóm na ľavej strane tváre pod okom a hematóm na pravej strane čela, bez práceneschopnosti,

dňa 8. marca 2017 vo večerných hodinách v Y. na ul. D. Z. č. XXXX/X v byte č. XX fyzicky napadol svoju priateľku S. Z., nar. XX. Z. XXXX, trvale bytom X., I. XXX/X a to tak, že ju bil rukami po rôznych častiach hlavy, čím jej spôsobil pomliaždenie hlavy v oblasti čela a záhlavia, pomliaždenie druhého a tretieho prsta pravej ruky s dobou liečenia najmenej 7 dní.

Za to mu krajský súd podľa § 156 ods. 2 Tr. zák. za nezistenej poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 Tr. zák. a zistenej priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák. postupom podľa § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov a podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. na výkon trestu ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Nitre podal obvinený dovolanie jednak prostredníctvom svojho obhajcu, ako aj vlastnoručne napísané z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por., teda z dôvodu, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania podaného prostredníctvom obhajcu namietal, že súd na základe vykonaného dokazovania mal dospieť k záveru, že jeho útok nedosiahol takú intenzitu, ktorá by spôsobila poškodené zranenia o intenzite poruchy zdravia predpokladanej v § 156 Tr. zák., a preto jeho úmysel nemohol smerovať k spôsobeniu ublíženia na zdraví v tomto rozsahu. Poškodená utrpela drobné zranenia, ktoré neboli podrobené znaleckému skúmaniu k otázke, či jeho konanie bolo spôsobilé vyvolať následok ujmy na zdraví so sťažením obvyklého spôsobu života poškodenej nie iba na krátky čas.

Zároveň poukázal na výpovede svedkov Y. G. a M. G., ktorí uviedli, že na poškodenej nevideli žiadne zranenia, čo poškodená vysvetľovala tým, že ich mala zakryť make-upom. Podľa názoru dovolateľa krajský súd pochybil, keď skutok nesprávne posúdil ako pokračovací prečin ublíženia na zdraví podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., pričom mal postupovať podľa § 320 ods. 1 písm. a) Tr. por. a vec postúpiť priestupkovému orgánu na prejednanie priestupku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. teda, že napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, oprel obvinený o tvrdenie, že fotografie predložené poškodenou nie sú zákonným dôkazom, pretože nebol verifikovaný ich pôvod a čas ich vzniku.

Zásadné porušenie jeho práv na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. videl obvinený v nesprávnom procesnom postupe súdu, keď nepovolil vykonanie dôkazu výsluchom ním navrhnutých svedkov L. K., Y. G., I. H. a susedov bytu č. XX na ul. D. Z. č. XXXX/X v Y., ako aj že súd nepripojil vyšetrovací spis súvisiaci s trestným stíhaním na OR PZ Topoľčany ČVS: ORP-447/JP-TO-2010 pre

zločin týrania blízkej a zverenej osoby k otázke vierohodnosti výpovedí svedkov M. Z., S. Z. a poškodenej S. Z..

Vo vlastnoručne napísanom dovolaní zo 17. januára 2019 v podstate uviedol zhodnú argumentáciu ako v dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu so zdôraznením, že dokazovaním nebolo preukázané, že fyzicky napadol poškodenú. Nikto žiadne zranenia v inkriminovanom čase na poškodenej nevidel. V danej súvislosti poukázal na výpoveď M. G. a Y. G.. Lekárske správy predložené poškodenu nie sú dôkazmi spôsobilými hodnoverne preukázať skutočnosť, že poškodenej spôsobil zranenia. Odsudzujúce rozhodnutie je postavené len na výpovedi poškodenej a svedkoch obžaloby, ktorých vierohodnosť je pochybná.

V „doplnení“ dovolania z 30. januára 2019 obvinený zopakoval, že krajský súd na základe vykonaného dokazovania mal ho spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Tr. por. oslobodiť z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok alebo alternatívne vec postúpiť priestupkovému orgánu na prejednanie priestupku.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Topolčany, ktorá uviedla, že sa s jeho dovolaním nestotožňuje, pretože ho považuje za nedôvodné. Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre považuje za správny a zákonný, v predmetnom konaní nebolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na správnom právnom posúdení zisteného skutku a na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané zákonným spôsobom. Navrhla preto, aby najvyšší súd dovolanie obvineného S. G. odmietol podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a

napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že námietky obvineného S. G. tak, ako ich prezentoval vo svojom dovolaní nenapĺňajú, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) a ani podľa písm. c) Trestného poriadku. Obvinený vo svojom dovolaní neuviedol ani jeden vykonaný dôkaz, ktorý by bol vykonaný nezákonným spôsobom, čo by napĺňalo predmetný dovolací dôvod. Obvineným namietané fotografie tváre poškodenej zadokumentované v trestnom spise sú dôkazmi, boli súdom vykonané zákonným spôsobom, pričom ich obsah a pôvod korešponduje nielen s výpoveďou poškodenej S. Z., ale aj s obsahom iných relevantných listinných dôkazov. Taktiež odmietnutie návrhov na vykonanie dokazovania bolo v súlade s procesným postupom upraveným Trestným poriadkom. V predmetnom prípade nedošlo k dôkaznej núdzi a orgány činné v trestnom konaní, ako aj súd postupovali v súlade so zákonom, keď rozhodli o nevykonaní niektorých dôkazov, ktoré navrhol obvinený, pričom mali spáchanie skutku za dostatočne preukázané. Na základe toho najvyšší súd tieto námietky obvineného vyhodnotil ako neopodstatnené.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolací súd uvádza, že tento je naplnený len vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodenej, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku krajského súdu. Je však potrebné uviesť, že ustálenie skutkového stavu si v predmetnej veci bezpodmienečne vyžadovalo posúdenie a vyhodnotenie všetkých dôkazov a všetkých okolností prípadu. To ale predpokladá prieskum správnosti a úplnosti skutku zisteného a ustáleného súdmi nižších stupňov a tak nové, resp. i iné hodnotenie vykonaných dôkazov. Takúto kompetenciu ale najvyšší súd nemá, pokiaľ dovolanie nie je podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totižto v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery

môže doplniť resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať skutkové závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o naplnení všetkých znakov prečinu, zo spáchania ktorého bol obvinený S. G. uznaný vinným. Preto [rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku] najvyšší súd uzatvára, že pri tejto námietke obvineného nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o námietku dovolateľa, že u neho chýbal úmysel ublížiť poškodenej na zdraví, tu najvyšší súd zdôrazňuje, že pri skúmaní, či obvinený konal úmyselne, je potrebné vychádzať z viacerých okolností, za ktorých došlo k jeho útoku, akým motívom bol vedený, čo útoku predchádzalo, ako bol útok vykonaný, či páchatel' zámerne útočil proti určitým častiam tela. Úmysel ublížiť na zdraví iného sa môže vyvodiť z povahy útoku na telesnú integritu poškodeného a zo spôsobu útoku. Z hľadiska úmyslu páchatel'a spôsobiť ujmu na zdraví postačuje zistenie, že vedel, že môže svojím konaním tento následok spôsobiť a bol s tým uzročený. Zo skutkovej vety napadnutého rozsudku Krajského súdu v Nitre vyplýva, že tak, ako bol útok vykonaný (útok päťou do hlavy, do tvárovej časti v oblasti slúch, resp. po rôznych častiach hlavy v oblasti čela a záhlavia spôsobiac zranenia s dobou liečenia najmenej 7 dní) dáva dostatočný podklad na konštatovanie, že takéto konanie obvineného naplnilo subjektívnu stránku skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 Tr. zák., preto ani na túto jeho dovoláciu námietku nemožno prihliadať. Tu si treba uvedomiť, že zistenie a konštatovanie naplnenia či nenaplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu patrí medzi okolnosti podliehajúce normám procesného práva a vykonáva sa v rámci dokazovania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 119 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku: „V trestnom konaní treba dokázať, najmä či sa stal skutok a či má znaky trestného činu“.

Preto nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania preskúmať, či bola alebo nebola naplnená subjektívna stránka (jeden zo znakov skutkovej podstaty trestného činu) skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by neprípustne zasahoval do priebehu dokazovania jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili sudy nižších stupňov. Subjektívna stránka sa totiž preukazuje cez skutkové okolnosti, ktoré však nie je možné v rámci dovolacieho konania skúmať a meniť. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (viď Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 39/2010 zo 14. júna 2010).

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného S. G. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku jeho dovolanie odmietol.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.